

Raadgevend Comité

Advies 2014/01

Op vraag van minister J. Vandeurzen brengt het Raadgevend Comité Jongerenwelzijn op 26 maart 2014 volgend advies uit over het Actieplan Jeugdhulp 'Met de kracht van de jeugd naar 2020'.

Gelet op het belang van de tekst betreurt het Raadgevend Comité dat de periode tussen het verkrijgen van het document en de bespreking op het Raadgevend Comité uitermate kort is. Het aan de acties gekoppelde budget werd trouwens maar meegedeeld tijdens de vergadering.

Omwille van de beperkte tijd hebben de meeste leden van het Raadgevend Comité hun achterban niet kunnen raadplegen en werd een kans gemist om rond dit overkoepelend plan te komen tot een breed draagvlak, intersectoraal en in het werkveld.

Diepgaande analyse van de tekst is uiteraard onmogelijk in één bespreking. De verschillende acties opgenomen in het Actieplan Jeugdhulp verdienen elk een grondig debat.

Het Raadgevend Comité beperkt dit advies noodgedwongen tot een advies met globale beschouwingen, aangevuld met een eerste aanzet tot bemerkingen omtrent de belangrijkste acties en een aantal suggesties tot optimalisatie met het oog op de verbreding van het draagvlak van het actieplan.

Het Raadgevend Comité is vragende partij om bij de verdere uitwerking sterk betrokken te blijven en om in een latere fase van het debat de verschillende acties mee te stofferen en te verdiepen.

Algemene bemerkingen

Het Raadgevend Comité brengt een gunstig advies uit over het plan in zijn globaliteit.

Het is bijzonder positief dat de verschillende ontwikkelingen in de jeugdhulp gebundeld worden tot één plan van aanpak voor een versterkte jeugdhulp in de

volgende legislatuur. Het plan is noodzakelijk om op een methodische en systematische manier een meerjarenbeleid te ontwikkelen in de jeugdhulp.

Inhoudelijk is het plan een verdere operationalisering van de Staten-Generaal Jeugdhulp en van een aantal actiepunten die in de moties van het Vlaams Parlement naar voor zijn gekomen. Het is een zeer ambitieus draaiboek voor de toekomst. Er zullen heel wat randvoorwaarden vervuld moeten worden om dit met succes te realiseren.

Het Raadgevend Comité plaatst ook enkele belangrijke kanttekeningen:

- De visie op cliëntbetrokkenheid en cliëntvertegenwoordiging vertrekt te veel vanuit het beleidsmatige en niet genoeg vanuit de cliëntervaring. Het cliëntperspectief komt te weinig aan bod. Het is ook niet duidelijk wanneer en in welke mate de vertegenwoordigers van kinderen, jongeren en hun gezinnen in de totstandkoming van dit actieplan betrokken geweest zijn.
- Er worden heel wat structuren opgericht voor de sectoren maar er worden geen structuren opgericht ter ondersteuning van de vertegenwoordiging van minderjarigen en hun gezinnen, opdat beleidsparticipatie echt kan plaats vinden.
- Er moet over gewaakt worden dat er geen oneigenlijk gebruik gemaakt wordt van het laagdrempelig voorveld. De brede instap moet zeker versterkt worden omdat uit de praktijk van de voorstartregio al blijkt dat zich daar problemen voordoen.
- Het Raadgevend Comité wijst op het belang van samenwerking met andere sectoren. Socio-economische factoren zoals armoede, slechte huisvesting e.d. kunnen de ontplooiingskansen van kinderen en jongeren ernstig hypothekeren. Jeugdhulp wordt vaak geconfronteerd met deze factoren, maar heeft niet de handvatten om hier een structurele oplossing aan te reiken. Dat vergt een gebundelde inzet vanuit meerdere beleidsdomeinen (wonen, werken, onderwijs, welzijn, enz.) en moet in onderlinge samenhang worden aangepakt.
- Het budget gekoppeld aan vermaatschappelijking van de jeugdhulp en aan innovatie is bedroevend laag.
- Waarom zijn er geen acties die tegemoet komen aan de opmerkingen die gegeven zijn in de armoedetoetsen rond het decreet integrale jeugdhulp, de huizen van het kind en de W² trajecten?
- Het actieplan vermeldt evenmin iets over de bestuurlijke organisatie op Vlaams niveau. In de tekst worden uitspraken gedaan over VAPH, JAC, CGG,... Maar over wat dat betekent voor de organisatie van de Vlaamse

overheid (intersectorale subsidiëring, samenwerking tussen de agentschappen) daarover worden geen uitspraken gedaan.

Na een eerste voorlopige screening van de verschillende acties en zonder afbreuk te willen doen aan de inhoud ervan houdt het Raadgevend Comité eraan in afwachting van meer diepgaande besprekingen de volgende aandachtspunten naar voor te schuiven:

Actie 2	Stroomlijnen bijdrageregeling Er wordt extra aandacht gevraagd voor de toegankelijkheid van de jeugdhulp. Jeugdhulp mag hierdoor niet duurder worden.
Actie 6	Zorginspectie organiseren op het niveau van de hulpvraag De kwaliteit van de aanbieders van hulpverlening moet ook een onderwerp van inspectie blijven.
Actie 7	Uniform model voor klachtenbehandeling Hoe verhoudt die bemiddeling zich tot de bemiddeling in de jeugdhulp? De leden van het Raadgevend Comité blijven vragende partij voor toegang tot de rechter van jongeren in Integrale Jeugdhulp.
Actie 9	Inzetten op competentie management Het is meer dan dat. Er moet aandacht zijn voor de mensen die werken in de jeugdhulp, voor hun opdrachten, caseload e.d. Competentie management moet verruimd worden naar 'arbeidsorganisatie'. Het gaat om zorgzaam omgaan met personeel en de zorglast herverdelen (bv. CLB voldoende bemannen, ook in de vakantieperiodes en volwaardig honoreren).
Actie 10	Kwaliteitscentrum Diagnostiek De MDT's waaronder de OOC's hebben ondersteuning nodig om de verschillende manieren te harmoniseren waarop diagnostiek tot op vandaag werd gehanteerd.
Actie 11	Innovatie Er moet ook ruimte zijn voor 'open' oproepen of innovatieprojecten (naast 'gerichte').
Actie 14	Crisishulpverlening Crisissen stijgen, het budget eveneens. Maar in eerste instantie moet men in de reguliere structurele werking snel en tijdig kunnen reageren waardoor crisis vermeden wordt. Het Raadgevend Comité waarschuwt voor een oneigenlijk gebruik van crisishulpverlening.
Actie 16	Residentiële begeleiding van jonge kinderen Er moet een visie zijn over 'uithuisplaatsing'. Men moet komen tot een soort inhoudelijke re-engineering van het residentiële concept. 100 modules: is dat objectiveerbaar? Het Raadgevend Comité verwacht dat er voor de verschillende leeftijden een objectieve analyse gebeurt van wachtlijsten en behoeften.
Actie 19	Gecombineerd aanbod voor jongeren met complexe problemen Goed maar zeer moeilijk initiatief dat dialoog vergt met GGZ, Gemeenschapsinstellingen, psychiatrie;... Verwijst naar vroegdetectie en vroeginterventie. Het Raadgevend Comité uit zijn bezorgdheid over de manier waarop die begrippen geponeerd worden. Preventie/vroeginterventie moet structureel gebeuren en mag niet enkel gericht zijn op het individu. GGZ moet niet alleen betrokken worden in situaties van multiprobleem of complexe problemen; er is ook samenwerking nodig voor 'gewone' cliënten.

Het Raadgevend Comité formuleert tot slot de volgende aanbevelingen:

1. Verduidelijking van de context van het actieplan op 5 punten:
 - statuut / mandaat van de tekst?
 - door wie werd de tekst geschreven en wie werd geconsulteerd?
 - door wie en op welke manier werden de acties geselecteerd en ingevuld?
 - verhouding tot de visietekst van de Staten-Generaal Jeugdhulp?
 - het feit dat akkoord verkregen werd van andere agentschappen over de acties die hen aanbelangen.

2. Prioritering van de acties. Het actieplan bevat verschillende acties en het is wenselijk om hierin prioriteiten aan te brengen.

3. Uitbreiding van de set indicatoren.

De set van indicatoren die een gesystematiseerde opvolging en evaluatie van de Integrale Jeugdhulp mogelijk maken, zijn op heden te beperkt om gerichte bijsturingen te organiseren. Het Raadgevend Comité vraagt met aandrang om deze set indicatoren uit te breiden (o.m. inbrengen van het cliëntperspectief cf. supra) en met de resultaten van de evaluatie regelmatig met het werkveld in dialoog te gaan en bij te sturen waar nodig. Deze set van bijkomende indicatoren moet op korte termijn ontwikkeld worden (niet tegen 2020).

4. Integratie van 2 actielijnen in het actieplan.
 - Oprichten van een autonoom participatiesteunpunt voor kinderen, jongeren en hun gezinnen
 - Vereenvoudigen en versnellen van de procedure voor het aanvragen van specifieke acties (S.A.)

* * *

De schriftelijke bijdragen van De Ambrassade vzw, Welzijn, Jeugdhulpverlening, Armoede en van VSO-PPJ worden als bijlage aan dit advies gehecht.

De voorzitter,

De secretaris,

Rik Bloemen

Diane Niset